

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Kéziratok nem adatnak vissza.

A király nálunk!

Csikszereda, szept. 5.

Másodszor érte városunkat ez évben a szerencse, hogy a királyt falai között fogadhatta. Először ez év június 16 án volt nálunk Ő felsége. Akkor Budapest-ről jött, az új kormány eskütétele után. Most az ojtói frontról érkezett hozzánk: kedden d. u. 5 óra 15 perckor. Felvirágozott autójával a családi himnusz hangjai mellett robogott be szokásos kíséretével a szépen feldiszipított és fellobogóztató vármegyeház elé. Balján a népszerű és kedvelt főhercegünk: József vezérezredes ült. A királyt szokásos katonai kíséretén kívül, utján elkísérték Arz báró gyalogsági tábornok, a vezérkar főnöke, Nagy báró kabinetirodai osztályfőnök, Cramon porosz királyi vezérőrnagy, német katonai meghatalmazott és Estorff vezérkari ezredes, a német császár szárnysegéde.

A felállított diszszázad előtt vidáman és fürgén ugrott le az autóról a fiatal uralkodó és meghallgatva a katonai parancsnok jelentését: a bevezényelt diszszázad minden egyes katonáját megszólításával tüntette ki, a kik után a nemrégén kitüntetést nyert harcosok következtek.

A vármegyei hivatalok és testületek Dr. Tolnay főispánunk vezetése alatt impozáns számban jelentek meg Ő felsége üdvözlésére. Harsány éljenzés és kendő lobogtatás fogadta a királyt, a midőn főispánunk elé lépett. Főispánunk röviden és melegen üdvözölte a királyt, a mire Ő felsége válaszolva: megköszönte az üdvözlést és gratulált új főispánunknak „szép és értékes főispáni székfoglaló beszédéhez”. Olvaslam! mondotta a Felső. Vármegyénk alispánját, mint régi ismerőst üdvözölte a király. A vármegyei főjegyzővel vármegyei dolgokról beszélt.

A főispán bemutatta Ő felségének a hivatalok vezetőit. Ő felsége élénken érdeklődött a viszonyok iránt. Dr. Szerkes József városunk plebánosával tartott beszélgetésében Ő felsége dicsérte 82-es katonáink vitézségét, mire a körülállók lelkes éljenzésbe törtek ki, a mi láthatólag igen jól esett a királynak. A plebános hálásan köszönte meg Ő felségének derék és hős fiaikat ért elismerő dicséretét.

Még a kivevényelt tisztekkel fogott barátságosan kezét az ifjú uralkodó, amely után József főherceggel autójába

ülve, hat óra előtt 5 perccel a közönség lelkes óvációja között kíséretével együtt a vasúthoz hajtattatott. Ezen útjában volt alkalma Ő felségének Csikszereda elpusztított részét meg szemlélni. Az udvari vonat pont 6 órakor robogott ki Brassó felé a pályaudvarról.

Szép őszi délután volt. Ő felsége mindvégig kiváló jó hangulatban volt, s mosolygó arcával és kék szemének behizelgő nézésével lelkes hangulatba hozta a megjelenteket is. A magyarok Istene koronázza harci babérral, dicsőséggel és alattvalói állandó szeretetével az ifjú népszerű uralkodót!

A Háromszék felőli oláh betörés meghiusulása.

A király köszönete a 82-esekhez.

Rohr vezérezredes hadseregénél.

(A cs. és kir. sajtóhadiszállás engedélyével):

Bereczk, augusztus közepén.

A módszer ugyanaz volt, mint 1915 januárjában Uzsoknál, amikor az orosz iszonyatos túlerővel vetette magát Szurmay generális seregeire, hogy elseperve azokat, utat nyerjen Magyarország felé. De a mi annak idején megtört a vitéz védő csapatokon a Kárpátoknál, azonképpen nem diadalmaskodott az oláh túlerő a székelyeken, a kik a Háromszék felőli bejárat a Casinulion a maguk páratlan hősiességével eltorlaszolták. Rohr Ferenc báró vezérezredes hadseregének legdicsőségesebb fejezete e támadás elhárítása és olyan nagy sikerű együttműködés eredménye, amelynek sikeréhez egyetemlegesen járult hozzá minden egyes tényező a legfelsőbb parancsnoktól le egészen a legutolsó — cseh bakáig. Mert, és semmi okunk elhallgatni nem lehet, a Casinulion aratott döntő győzelemben az oláhok felett része van a 35-ik cseh gyalogezrednek is, csupa fiatal katoná, a ki az egész telet a magyarok mellett töltötte és a kik alaposan kivették részüket a hősiességben, szépen követve székelyeinket, azok soha meg nem szünő, oroszlan bátorsága, hősiessége és izzó hazaszeretetében.

A mikor aztán megkezdődtek a juliusi harcok, a csehek mindenképpen dokumentálni igyekeztek, hogy méltók voltak a bajtársi viszonyra, a melyet nekik a székelyek előlegeztek. A rettenetes küzdelmekben a 35-ös csehek, igazi bajtársi erénnyel segítették a 82-eseket, részben ők tették lehetővé számukra, hogy a csata legvალაგოსabb idejében is élelmeztesenek és a hegyoldalakon, a melyekre pedig csak úgy szórták gyilkos lövedékeiket az ellenség ágyui, másztak előre a legelső állásokig, hogy a székelyeknek ételt és italt vigyenek. Súlyos és nem lekicsinyelendő feladat volt az állandó tüzhöz álló utakon, ahol semmiféle más állatja az Istennek előbbre nem juthatott. Vízet hoztak a székelyeknek, ami a legnagyobb dolog volt e tikkasztó hőségben, vizet, az egyetlent, a miért a győzelemben kívül epekedtek.

Benigni tábornagy, hadtestparancsnok, a kinek a hadtestéhez a 82-esek e küzdelmek folyamán tartoztak, figyelemmel volt nagyszerű székelyeink minden kívánságára a pusztulás e véres napjain, ő maga ismételtén járt közöttük vezérkari főnökével, Pittreich alezredessel, és amennyiben mód volt rá, egyenként érdeklődött kívánságaik iránt.

— Csak vízünk legyen generális ur! — felelték ezek, — csak vízünk legyen alezredes ur! a többit azután majd csak elintézzük!

Még a kosztjuk feljavítását sem kérték, fáradtságról, kimerülésről nem panaszkodtak soha, sőt állandó rettegésben éltek attól való aggodalmukban, hogy felváltják őket irtóztató munkájuktól még mielőtt elvégezhették volna: a karmazsinpirosok! Rohr báró vezérezredes is járt közöttük, vezérkari főnökével, a rendkívüli Hubert ezredessel és ennek helyettesével, Max von Randa ezredessel, a kik közül Rohr vezérezredes Dél-tirolban, Hubert ezredes még Arz báró hadseregénél tanulta meg bámulni és csodálni a magyar katonát. És abban a közvetlen érintkezésben, a mely lerontott hadseregparancsnok, vezérkari főnök és baka között minden válaszfalat, a mikor bármit kérni és mindent kapni lehetett volna, a 82-esek nem kívántak mást, csak hogy vízük legyen elég és ki ne fogyjanak a kézigránatokból.

Magyarország védelmében a legdicsőbb napok közül valók ezek, a melyek a Háromszék felőli oláh betörés elhárításáért folytak, felémelő daliás idők, amelyeket a legexponáltabb helyen végigcsinált József királyi herceg és majd minden támadás után személyesen dekorálta hadseregarcvonalának a legbátrabbjait. Egyetlen napon negyven nagy és hatvan kis ezüst érmet tűzött a székelyek büszkeségtől dagadó keblére, több aranyérmét is, de a mi ennél is boldogabbá tette őket, hogy úgy érezte magát közöttük, mint testvérek között; a kiknek nagy közös ideálért dobog a szívük. Itt aztán megdől az a hit is, hogy minden új dekorálás egy kicsit uszítás újabb hőstettekre, kitartásra, lelkesedésre. A 82-eseknek egy kitüntetéssel több vagy kevesebb mit jelenthetett? A legnagyobb számukra mégis csak az volt, amikor kiderítették foglyoknál talált napi-parancsokból, hogy a román parancsnokságok negyven arany frankot fizetnek minden egyes 82-es bakáért, a kit akár sebesülten szállítanak hozzájuk. No, a székelyeknek éppen csak ez kellett!

A Casinuliuért folyt végső és döntő küzdelmekben, amelyek meghiusították a reményt, hogy az oláhok Háromszék felől szakadjanak ránk, mindössze három foglyot szállítottak be, egyet a tizenegyedik, egyet a tizenkettedik gyalogezredből, egyet pedig a hatos vadászszázalóaljából.

A küzdő katonáknak a Casinulion méltó segítőitársai voltak a szanitécek és telefonisták, a kik a fergeteges tüzelésben mindig legelől kifogástalanul végeztek kötelességüket. Benigni tábornagy kellőképpen értékelte is a teljesítményeket, erre vall egyik napi-parancsa, a melyben az egyes parancsnokságoknak kötelességévé teszi, hogy a kitüntetésekre való felterjesztéseknél meg ne feledkezzenek az egészségügyi katonákról és a telefonistákról, a mint hogy is rendkívülit teljesítettek.

A székely katonának a fogságba jutástól való fanatikus rettegésénél fogva a szanitécek-

nek emberfeletti kellett végezniük. — Ott a helyszínen mosni, kötözni szédületes gyorsasággal az örök tüzelés közepette, mert hát a 82-essel vitázni nem lehetett. Mihelyt egy-egy sebesülte csak félig volt rárakva a hevenyészett kötés, már kuszott is négykézláb visszafelé, mert abban aztán biztos lehetett, hogy az oláh nem követi. Tényleg alig tiz-tizenkét tulságosan vakmerő és hátulról lefogott tábori őrsön kívül egyetlenegy foglyot a román nem tudott csinálni, nem a negyven frankos prémium dacára sem, a mely, mint ők nevetve beszéltek, valóban nem sok egy 82-es bakáért.

És a mi a Casinulúért folyt küzdelmek mérlegében a döntő jelentőségű stratégiai eredményen felül a legörvendetesebb, hogy Magyarország bejárójának vitéz védelmezői aránylag igen csekély veszteséget szenvedtek. A küzdelmek vehemenciáját és hosszú időtartamát tekintve, július 4-ikétől kezdve a döntő győzelemig, a mikor is az egész 82-es ezredet kivonták a frontból és hátra vezényelték hosszabb pihenőre, mindössze öt százalék volt a veszteségük halottakban, ami négy zászlóaljnál, minden zászlóalj 1600 emberrel véve, összesen 320 embert tesz ki. Háromszázhusz szinmagyar fia, — Istenem, az embernek a szíve szakad utánuk! De hát nekik nem lett volna magas ár semmi, a mikor Székelyország védelméről volt szó. Ezzel az aránylagosan csekély veszteséggel szemben áll az oláhok frenetikus pusztulása a Pappházi uton: (igy hívták a 82-esek frontját ezredesük neve után) százával heverték naponta az oláh tetemek és július 24-én, amikor egymásután tizenkét támadást vertek vissza a székelyek, már a nyolcadik után 900 oláh halottat számláltak.

Hogy mekkora jelentősége volt a Munte Casinului birtokának, azt jellemzi, hogy az oláhok végleges elintézése után a király külön köszönetet küldött a székelyeknek, mely szószertint szövegében így hangzik:

Őszinte örömmel vettem a hírért a 82-ik gyalogezred és a 14-ik honvédegyalozezred hősiességét magatartásának. Az én derék székelyeim és bátor honvédek sziklaszilárd kitartása ismételtelen diadalmaszkodott a vele szemben igen nagy számbeli fölényben levő ellenség felett.

Mind e bátraknak legmélyebben érző köszönetemet és legmelegebb elismerésemet küldöm és kérem Istent, álljon mellettük további küzdelmeikben. Károly. Szomoróy Emil.

Gábor Áron ágyui.

A Hargitában rejtőző székely ágyuk.

Csikszereda, szept.

Köztudomás szerint az 1848—49. évi magyar szabadságharcban, Bem tábornok győzelmes erdélyi honvédei nagyjából Háromszék vármegye székelyfiaiból kerültek ki. Hogy pedig győzelmesen száguldhattak egész Erdélyen keresztül, abban nagyrésze van a háromszékiek által Gábor Áron vezetése alatt rögtönzött, kézdívásárhelyi és fülei ágyugyárból kikérült ágyuknak, mert az ágyuk akkor is sorsdöntői voltak a katonai harcoknak. Megfoghatatlan, de való, hogy ezekből a meglehetősen számban használatban volt ágyukból, mintha a föld nyelte volna el, egy sem maradt az utókorra vissza; kivéve egyet, melyet néhány évvel előbb Kézdívásárhelyen találtak meg a földbe elásva. Többször kerestek, kutattak utánuk eredménytelenül a későbbi időkben. Erdély folyóiban, a Marosban és az Oltban is, hová állítóan szintén dobtak volna ágyukat a szabadságharc letörése idejében.

Nem láttuk még sehol megírva, hogy valaha a Hargita-hegységben kutatott valaki Gábor Áron székely ágyui után; pedig a valóság az, hogy a Moldvába nyúló határszorosokban volt honvédtüzérség, a szabadságharc leverése után magára maradván, a Hargita-hegységbe vonult föl szerelvényeivel és lovaival együtt és ott bujdosott mindaddig, míg az egész kiszolgálólegénység elszéledve, csupán heten maradtak vissza. Ezek lovaikat legeltetve a havasi legelőkön, még mindig reménykedve a jobb időkben, remete módon éltek ottan.

A visszamaradtak között voltak mint tanulódiákok: Joós Elek kisborosnyói földbírtokos, ki a nagyenyedi református kollégiumból állott volt be Gábor Áron tüzei közé; Édes Ábrám és testvére, ki később mint Borsodmegye Sály községének református lelkésze fejezte be érdeműs életét (édesatyja volt Édes Gyulának, a Zemplénmegyében, Homonnán levő állami ipari szakiskola tanárának). Joós Elek nyolcvannégy éves korában az oláh betörésnek szinten áldozata lett. Ő beszélt el először a tüzei történetét a csikmezei születésű Kólló Miklós korán elhunyt tehetséges szobrászunknak, ki fiatal, tanulókorában Kisborosnyón is járt. Hogy Kólló tett-e lépéseket a Hargitában elásott ágyuk fölkeresésére, arról nincsen tudomásunk. Később, midőn a kézdívásárhelyi Gábor Áron-féle ágyu felszínre került, a hargitai elásott ágyuk történetéről a Székely Nemzeti Múzeum

igazgató-elnöke, Gödny Ferenc, Sepsiszentgyörgy város korán elhunyt polgármestere is értesült, kinek állandóan programjában volt az öreg 48-as honvéddel egy hargitai ágyukutató-expedíció, a minek végrehajtását közbejött halála és a világháború kitörése akadályozta meg.

A már hatvanhét éves ágyutörténet lényege az, hogy az Udvarhely- és Csikmege között levő Hargita-hegységben, a két szomszéd vármegyét összekötő uttól nem messze, addig, a meddig az erdős terep megengedte, elvontatták visszamaradt honvédtüzéreink az ágyukat és a lövészerszállító szekereket. Az ágyukat vízmosásokba temették be, a felszereléseket pedig egy erdei tisztásra összegyűjtve, felrobbantották akkor, midőn már az uralomra jutott osztrák hatóság is tudomást szerzett ott való bujdosásukról s a szomszédos községek lakóit kirendelte a hegyekben levő ágyuk és lovak beszállítására. Ezek azonban a nagyarányu robbantástól megijedve, hazáig szaladtak, a midőn aztán a bujdosó honvédek is hazavándoroltak.

Hadtörténelmi nézőpontból is érdemes volna nyomozni, hogy mi történt az olthagyott ágyumaradványokkal. Bizonyosan lesznek azon a vidéken még életben levő egyének, a kik ha másképpen nem, szájhagyomány után is nyomra tudnának vezetni. Joós Elek 48-as honvédtüzemester, a ki egyedül fedhette volna föl az ágyuk helyét, szinten nem él már, de tudomás szerint az elásás történetét, László Ferenc sepsiszentgyörgyi főgimnáziumi tanár, a Székely Nemzeti Múzeum egyik őre, az öreg 48-as honvédtüzér elbeszélése nyomán, gyorsírással megörökítette.

Az idő mulandó és mi emberek halandók vagyunk, éppen azért nem végzünk fölösleges munkát, midőn szélesebb körben is föl hívjuk a figyelmet Gábor Áron elrejtőzve levő székely ágyuinak fölkeresésére. Hadd lássa mindenki múzeumunkban, különösen pedig a Székely Nemzeti Múzeumban, a székely vitézség és áldozatkészség emlékeit és azt, hogy a magyar, a székely nép mindenképpen alkalmas az önálló magyar hadseregben a tisztállások betöltésére. Székely katonaiskola, melyért annyit imádkoztunk, ideje hogy eljőjön a te országod is! Székelyfi.

Élelmiszereknek német csapatok által történő bevásárlása.

A cs. és kir. I. hadseregparancsnokság kiadta a következő parancsot:

Hallomás szerint élelmiszereknek a német csapatok által a hadseregkörletében való be-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Ellőtték a jobb karomat...

I.

Csendesedő novemberi este halkuló zajában messze száll a nóta: „Ellőtték a jobb karomat”... Erces férfi torkok dalolják. Nem művészi, nem a közönségnek szántam, de annál több érzéssel. Kilences honvédek dalolják, virágos sapkában, virágos kedvben s a hangos nóta és a virágos jókedv valami titkos sajtást csitítgat, hogy el kell menni, itt kell hagyni azt, amit nagyon szeretnek. De éppen azért mennek... mert nagyon szeretik ezeket a rögeket, ennek a hazának minden nyomosságát és minden örömét, imádtott rögein élő imádtott leányait. Persze, ki-ki a magaét.

Künn, a laktanya kapuja előtt összeverődik az utca népe s bólogatva, maga is dudolva hallgatja a harcra izzó honvédek nótázását. A menetszázad legénységét könnyező közönség között egy idősebb nő karjába kapaszkodva, egy fészőlő bimbó, tizenhét éves lány a messzibe tekintő szemmel, ki tudja, kit keres...

— Hallja édes anyám? Ez az ő nótája. De sokszor dalolta, de sokszor játszottam neki a zongorán: „Ellőtték a jobb karomat”

— Vajon mit csinálhat most? Sejtje-e, hogy rá gondolok, hogy mindig eszemben van. Meghallja-e messze-messze az égbetörő csiki havasok fedezékében, hogy ebben a nótában én izenek neki, hogy nagyon szeretem, hogy visszavárom, hogy azután teljesedjek a nótá-

nak a másik verse is: „Nem lesz több ily boldog egy pár széles e világon”

II.

A menetszázad elment. Vitte a gyorskerekű gőzös hegyen-völgyön által. S ahol már nem tud kapaszkodni a simakerekű szörnyeteg, ott gyalog folytatták az utat. Egbenyuló óriási hegyeivel öröknek a csiki havasok az Uz völgye felett. Sötét fenyőerdők csendjét veri fel a masirozó bakák nótája. Visszazugja a hegység ezerszeres erővel, ezerszeres hanggal...

Fenn egy domboldalon megpihen a század. Estére hajlik az idő. A hegyek köröskörül égbetörő óriásokká nőnek, melyek ölelő karjuk között őrzik a magyar bakákat. Felgyuladnak a tábornúzek. Körülülük a fiúk s pipaszó mellett bámulják a lángot, keresve a táncoló nyelvekben a titkos holnapot. Valamelyik halkan dudolja: „Ellőtték a jobb karomat”. A másik átveszi a szót s pár perc múlva, mint egy sóhaj zeng át a pihenő csoporton a nóta szava. Először csendben, mint a távoli harangzó, azután erősbödve, mint a közelgő vihar s végre feltörve az égig s belezuga a remegő fenyvesek sötétjébe. Az ágak között meghuzódó rigó álamból felriadva, csodálkozással hallgatja a szokatlan hangokat, a patak megszűnik csobogni, az erdő abba hagyja a zugást, csak a hegyek dalolnak a fiukkal, orkánna fokozva a nótát: „Ellőtték a jobb karomat”...

A holdvilág kíváncsian bujik elő a felhő kárpitja alul s keresve megvilágítja a tájat: Kik dalolnak erre? Kik dalolják azt a fájó ritmusu nótát ezen a vidéken, ahol csak a széneségű székelyek danája hangzott eddig?

És megakad a szeme egy kis csoporton. Nyolc honvéd között fenyőlombokkal letakart kocsis halad. Lépésben mennek a lovak s leborgasztott fejjel kísérik a bakák. Ott, a domb alatt megállnak, valami igazítani való akad egy hámon. A daloló csoportból leszalad egy gyerek, még utközben is a nótára szedve nehez bakancsos lábait.

— Hé, hahó! Mi van azon a kocsin, testvér? Az egyik kíséző honvéd feltekint. Olyan furcsa az arca, vagy talán csak a holdvilág teszi oly sápadtá? A hangja is színtelen, mintha a faharang szólna a torkából.

— Csendesen pajtás! Halottat viszünk! Odafagy a nóta a nyitott ajakhoz, önkéntelenül tiszteleg a fiu s halkított hangon kérdi tovább:

— Kicsoda szegény?

— Fischer Frigyes zászlós ur. Nehány nap előtt tüdőlovást kapott s ma a segélyhelyen a legmondosabb ápolás mellett is behalt szegény. Most temetni visszük Csikszeredára...

— Nehány nap előtt? Mi akkor indultunk ide. Talán éppen ilyen tájban... Akkor is ezt a nótát daloltuk: „Ellőtték a jobb karomat”...

A gyászos menet tovább halad. Fenn a dombon elhal a nóta — s mintha kísézőnek menne — uszik az estben, az után a fenyőlombos kocsis után, amelyben holtan fekszik szegény zászlós ur s mosolygó ajakkal hallgatja, mint anyiszor jobb időben, amikor egy fészőlő bimbó, tizenhét éves kis leány játszott neki zongorán: „Ellőtték a jobb karomat”

szerzése ez utolsó időben tetemes, az egyesnek szükségletét jelentékeny felülmúló kiterjedést öltött.

A beszerzés a legkritikább esetekben készpénzfizetés ellenében, de a legtöbb esetben cserekereskedés útján, még pedig kiválóképpen dohányárak és petroléum ellenében történik.

A hadseregparrancsnokság nem ellenzi az élelmiszerek (zöldség, tej, tojás), azonkívül széna, szalma és fának az ezen célra átengedett területen bevásárlás által való beszerzését. A bevásárló közegeknek a felsőbb parancsnokságuk által kiállított igazolványokkal ellátva kell, hogy legyenek, mely igazolványokból kiolvasható legyen, hogy a bevásárlás mely csapatost és mily létszám részére történik.

A fent felsorolt élelmiszereken kívül mást, egyáltalában nem szabad bevásárolni. Ellenben a hadseregparrancsnokság, az országban mutatkozó élelmiszerhiányra való tekintettel nem engedheti meg, hogy a bevásárlók a nekik átengedett területen kívül is kiülhessenek ki, mivel élelmiszereknek nagyban való beszerzése és egy gyűjtőhelyen való átadása a feladatuk.

Ennek folytán parancsolólag meghagyatik az összes cs. és kir. parancsnokságnak, és az összes hadtápparancsnokságnak, hogy ezen bevásárlásokat illetőleg cserekereskedéseket legszigorúbban megakadályozzák, a tettenért egyéntől az összevásárolt élelmiszereket elkobozzák, a saját alosztályánál átvétessék és előírás szerint felhasználják.

Minden egyes esetről a hadseregparrancsnokságnak (szállásmesteri osztálynak) jelentés teendő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter Korpos Rezső határrendőrségi fogalmazói címmel felrnházott határrendőrségi segédfogalmazót a IX. fizetési osztályba határrendőrségi fogalmazóvá, Zakariás István határrendőrségi felügyelőt a IX. fizetési osztályba határrendőrségi oktató-felügyelővé kinevezte.

— **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter Mihály Lajos vármegyei aljegyzőt a csikszeredai kir. ügyészség kerületéhez, a csikszeredai kir. járásbíróhoz mellé, ideiglenes ügyészségi megbízottul rendelte ki.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Borbáth Károly csikszeredai ügyészségi irnokot az ó-gyallai járásbíróhoz irnokká kinevezte.

— **Városi főjegyző választás.** Csikszereda város képviselőtestülete szeptember hó 12-én választja meg főjegyzőjét. Az állásra dr. Orbán Gábor helyettesített főjegyző és dr. Buzás József ügyvédjelölt pályáztak.

— **37 éves korig felülvizsgálják a felmentetteket.** A prágai „Vecser“ és a „Prager Tagblatt“ megírta, hogy legközelebbi rendelet fog megjelenni, melynek értelmében valamennyi 36 életévüket még be nem töltött felmentett egy katonai orvosi bizottság felülvizsgálata alá fog kerülni. — Erről az úgyról a N. Wiener Journal ezt írja: Az osztrák honvédelmi miniszterium felmentési osztálya — mint ismeretes — revízió alá vette az összes felmentéseket. Ezt a munkáját szeptember végére befejezi. A felmentetteknek 37 éves korukig, akár az állam szolgálatában, akár a hadfelszerelő iparban, vagy magángyárban vannak és akiknek felmentését szeptember hó 30-ig nem vonták vissza, számolniuk kell azzal, hogy az ősz folyamán alkalmasságuk mértékét egy katonai bizottság fogja újra megállapítani. Ennek a bizottságnak a véleményétől függ a további felmentés. Csak a harcéri szolgálatra teljesen alkalmatlanokat fogják minden valószínűség szerint a háboru egész tartamára felmenteni, viszont a többi felmentést visszavonják. A 37 évesnél idősebbeket, ámbár a harcéri alkalmasságukat is megvizsgálják, első sorban a felmentések szükségessége szerint fogják elbírálni. Bizonyos üzletágokról, mint például bankokról, a honvédelmi miniszterium felmentési osztálya a pénzügyminiszteriummal egyetértve fog dönteni és az előreláthatólag nagy tömegű hivatalnoknó alkalmazását fogja maga után vonni.

— **A király Budapestre költözik.** A budai várpalotában már hosszú hetek óta serény munka folyt, hogy az udvart, amely az ősszel néhány hónapi tartózkodásra Budapestre költözködik, fejedelmi pompa és kényelem fogadja. Végre, ugy látszik, beteljesedik a magyarok régi vágya, hogy koronás királya megossza állandó lakóhelyét Bécs és Budapest között.

— **Szeptember.** A mai napon belejutottunk abba a hónapba, mikor a nyár még egykettőt utolsót lobban és csendes haldoklással elenyészik a hideg éjszakákat és zuzmarákat termő, falevelet, életet hervasztó, lelkünket sokszor megragadó szép őszi napokba. Szeptember az iskolák kapuinak nyitása, szeptemberben utrakel a fecske is, hogy majd újra tavaszt hozzon, szeptember előszobája az időjárás zord fordulásának is, ami annyi gondot okoz azoknak, akiket megrémít a közeledő tél ezernyi anyagi gondja. Szeptember! Bármennyire is szép vagy a poeta lelkeknek, megfáznak, megirtóznak azok tőled, akik érzik a mai nehéz élet üterét; azok nem bannák, ha örök tavasz volna, örök békével, örök mosolygással.

— **Nem lehet többet gabonát bevásárolni.** Az összes törvényhatóságok rendeletet kaptak, hogy a termésrendeletben meghatározott átvevő bizottságokat azonnal alakítsák meg és mihelyt megalakulnak, nyomban kezdjék meg működésüket. Ezzel a rendelettel megszűnik a szabadvásárlás joga és a gazdák gabonájukat csak az átvevő bizottságoknak, illetve a bizottságokban résztvevő haditermény r.-t. kiküldöttjeinek és csakis maximális áron adhatják el. Egyidejűleg életbelép a körzetekben való átvétel, az ugynevezett rajonirozás.

— **A csikszeredai r. k. finevelő-intézet igazgatója felhívja az alapítványos növénydekeket, hogy amennyiben a marosvásárhelyi, kolozsvári és gyulafehérvári finevelő-intézetekben óhajtanak a jövő 1917—18. tanévben elhelyezést nyerni, ebbeli kérésüket sürgősen nyujtsák be az illető intézetek igazgatóihoz.**

— **Hány menekült van még Nagyváradon?** Az erdélyi kormánybiztos felszólítására összeírták a Nagyváradon tartózkodó erdélyi menekülteket. Megállapították, hogy ma már csak 143 erdélyi, többnyire csikmegei menekült van Nagyváradon.

— **A hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló új nyereségekötvények jegyzése.** A közgazdasági irodalom rég elfogadta a tételt, hogy „a nyereségekötvény a modern játékszenvedély biztosító szelepe“. És éppen a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egylete által most kibocsátandó, hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló új nyereségekötvényre vonatkozó törvényjavaslat indokolásában találóan hangsúlyozhatta Grätz Gusztáv dr. pénzügyminiszter, hogy „hasznos dolgot cselekszünk“, ha a játékszenvedélyt „hadsegítési és népjóléti célokra használjuk ki“. Hogy egy axiómával éljünk, „a játékszenvedély nemesítésére“ kell törekedni. Ha már számolni kell a szenvedélylyel, igyekeznünk kell azt a köz javára helyes mederbe terelni. Az 1917. évi XII. t. c. alapján a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egylete által kibocsátott 1.200.000 darab egyenként 40 korona névértékű és 80 koronával törlesztésre kerülő nyereségekötvényből álló kölcsön készpénzterménye hadsegítési és népjóléti célokra szolgál: a Vörös-Kereszten kívül a hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tisztí özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor alap“ gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, valamint az ipari- és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítványszerűen kezelendő összeg formájában a Magyar Közművelődési Egyesületeknek rendelkezésére bocsátatik. A lapunk mai számában közölt prospektus részletező felvilágosítást nyújt ez új és bizonyára népszerűvé váló nyereségekötvény jegyzésének módjáról, a tizenegyszer

egy-egy millió koronás, tizenkilencszer fél-millió koronás és többször százezer koronás, évek hosszú során át rendszeresen kifizetendő nyereségek hosszú sorozatáról: jelzi továbbá hogy az aláírási határidő 1917. szeptember 10—15. közt lesz, közli a jegyzési helyeket, majd végül bejelenti, hogy miután a sorsolási terv biztosítására szolgáló alap a m. kir. állampénztárnál készpénzben befizetett, a m. kir. pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. t. c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt a sorsolási terv szerint való nyereségekötvények kifizetésére. Az összes nyereségekötvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

— **Kilencos Honvédek.** Ez a címe annak a jótékony célú tábóri ujságnak, a melyet a harcérien levő 9-es honvédek szerkesztenek az ezred özvegy- és árvaalapja javára. Most jelent meg az első száma tizenhat oldalnyi terjedelemben, tele az ezredre vonatkozó és így mindenképp figyelmére méltó régi és új eseményekről való megemlékezéssel. Különösen érdekesnek ígérkezik az a naplókivonat, a melyet ezzel a címmel Három év előtt ebben az első számban kezd közölni a szerkesztőség. A mai rettenetes időben, a mikor már annyi kemény tusában vettek részt a vitéz 9-es honvédek, a mikor ezrével és ezrével pihennek messzi földön eltemetve, a mikor szinte megváltozott az egész világ, valami régi krónikának tűnik föl ez a naplótöredék, a mely pedig csak a három év előtt történt mozgósítás eseményeit mondja el röviden, de pontosan, minden cifrálgatás nélkül, de annál szívhezszólóbban.

— **Értesítés.** A csiksomlyói róm. kath. tanítóképző igazgatósága értesíti növendékeit, hogy az intézetben a beiratás szeptember 21 és 22-én lesz. Szeptember 23-án Veni Sancte 24-én az előadások megkezdése.

Hirdetés.

Károsultak, kiknek a vasut ellen kárköveteléseik vannak forduljanak Stermann Ignác budapesti törvényszéki bejegyzett céghez (lakik Budapest, Vilmos császár-ut 66.), aki a vasutak elleni követeléseket saját költségén megállapodás szerű jutalék mellett elvállalja. Forduljanak bizalommal ezen céghez!

1-3

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni Csikszereda város és vidéke igen tisztelt hölgyközönségét, hogy a Kossuth-Lajos-utca, Borbáth Andrásné-féle házban levő lakásomon elvállalok mindennemű

női-kalapdiszítést és javítást

a legrövidebb idő alatt izléses kivitelben, állandóan raktáron tartok mindenféle női-kalapot és hozzávaló diszeket.

Szíves pártfogásukat kérve, maradjok kiváló tisztelettel

1-3

Ligeti Samuné.

Egy ügyes fiut kereskedő tanulóknak felvesz Trohán József kereskedő, Csikszereda.

2-3

Egy jó családból való 2—3 gimnáziumi osztályt végzett fiut kereskedő tanulóknak elfogadok. Karda Gyula, Csikszereda.

3—

Egy 162 cm. magas kitünő hátuló eladó. Szükség szerint hárman is használható. — Hol? Mondja a kiadóhivatal.

Prospektus.

Az 1917. évi XII. t.-c. alapján

A Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egylete

által kibocsátott

hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló

1.200.000 darab, egyenkint 40 korona névértékű és 80 koronával törlesztésre kerülő

adó-, bélyeg- és illetékmentes nyereménykötvényt

bocsátunk aláírásra.

1. Ezen nyereménykölcson készpénzeredménye hadsegítési célokra a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egyletének, hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tisztii özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor-alap” gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítványszerűen kezelendő összeg formájában a Magyar Közművelődési Egyesületeknek rendelkezésére bocsátatik.

2. Miután a tuloldali sorsolási terv biztosítására szolgáló alap a m. kir. központi állampénztárnál készpénzben befizettetett, a m. kir. Pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. t. c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt a tuloldali sorsolási terv szerinti sorsolások alapján teljesítendő fizetésekre nézve. A sorsolások közjegyző jelenlétében ugyanott történnek, a hol a magyar államadósság sorsolás alá eső értékei sorsoltatnak.

3. Tuloldali sorsolási terv szerint az első harminc esztendőben

11	esetben	1.000,000	koronás
19		500,000	
9		300,000	
9		200,000	
34		100,000	
20		50,000	

„ főnyeremények vannak, azontul minden huzásnál a főnyeremények 450,000, 300,000, 200,000, 100,000, 20,000 stb. koronát tesznek ki.

Az összes nyereménykötvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével, vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

A nyereménykölcson kötvényei 120,000 sorozatba vannak beosztva; minden sorozat tiz nyereménykötvényt foglal magában. Tiz nyereménykötvény megszerzése által tehát egy egész sorozatra eső nyeremények biztosíthatók.

A nyereményeket, valamint a törlesztési összeget a m. kir. központi állampénztár fizeti ki.

4. Aláírási ár darabonként 52 korona.

5. Aláírási határidő: 1917 szeptember 10—szeptember 15.

6. Aláírásokat ezen időn belül a hivatalos órák alatt elfogadnak:

az Angol-Osziák Bank budapesti fióktelepe,	a Magyar Fakeskedők Hitelintézete Részvénytársaság,
a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,	a Magyar Földhitelintézet,
a Budai Általános Takarékpénztár R.-T.,	a Magyar Jelzálog Hitelbank,
a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson-Részvénytársaság,	a Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság,
a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,	a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank,
az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár,	a Magyar Országos Központi Takarékpénztár,
az Első Magyar Iparbank,	a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja,
a Fővárosi Bank és Váltóüzlet Részvénytársaság,	mint Részvénytársaság,
a Hazai Bank Részvénytársaság,	a „Mercur” Váltóüzleti Részvénytársaság,
a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság,	a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság,
a Hungária Bank Részvénytársaság,	a Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság,
a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete,	az Országos Iparbank Részvénytársaság,
a Kőbányai Takarékpénztár Részv. társaság,	a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, és
a Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság,	a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe,
a Központi Váltóüzlet Részvénytársaság,	budapesti intézetek és ezeknek összes
a Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság,	budapesti és vidéki fiókjai; valamint
a Magyar Általános Hitelbank,	az Első Horvát Takarékpénztár,
a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság,	a Horvát Általános Hitelbank Részvénytársaság,
a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság,	a Horvát Leszámitoló Bank zagrebi intézetek, továbbá
a Magyar Cseh Iparbank Részvénytársaság,	a Privilegirte Landesbank für Bosnien u. Hercegovina és
	a Privilegirte Agrar und Kommerzial-Bank für Bosnien und Hercegovina című sarajevói intézetek.

7. Minden jegyzett sorsjegy után a jegyzőfél részéről darabonként 15 korona óvadék teendő le készpénzben vagy megfelelő összegű értékpapirokban, mely biztosíték a jegyzésre esett sorsjegyek elszámolása alkalmával beszámíttatik, illetve visszaadatik.

Az egyes bejelentések az aláírás összeredményéhez képest fognak tekintetbe vétetni; az elszámolás szerint fizetendő összeg legkésőbb szeptember 25-ikéig kiegyenlített.

Jegyzések tiz darabig, valamint tiz darabot meghaladó oly jegyzések, melyekre eső nyereménykötvények hat óra zároltatnak, elsősorban fognak figyelembe részesítettetni.

8. A sorsjegyek a budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyző lapjában jegyeztetni fognak.

Budapest, 1917. szeptember hó 1.

Hazai Bank Részvénytársaság
Magyar Általános Hitelbank
Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság
Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.